EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 20.1.2025
COM(2025) 8 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

o pokroku dosaženém v Evropské Unii v oblasti boje proti obchodování s lidmi (pátá zpráva)

{SWD(2025) 4 final}

1. ÚVOD

Obchodování s lidmi je trestný čin, který ničí životy a připravuje o důstojnost, svobodu a základní práva. Podle Europolu se 55 z nahlášených nejhrozivějších zločineckých sítí zabývá obchodováním s lidmi jako hlavní činností nebo jednou z nich[1]. Globální zpráva o obchodování s lidmi z roku 2024[2] dále odhalila, že 74 % obchodníků s lidmi působí jako skupiny a sítě volně propojené v rámci zločineckého vztahu obchodního typu nebo jako strukturované zločinecké organizace, a zdůraznila převažující úlohu organizovaných zločineckých skupin při obchodování s lidmi. Obchodování s lidmi je také často spojeno s dalšími trestnými činy, jako je obchod s drogami, převaděčství migrantů, organizovaná majetková trestná činnost, praní peněz a podvody s doklady.

Obchodování s lidmi navíc představuje druhou nejrozšířenější nelegální hospodářskou činnost na světě[3]. Roční zisk z nucené práce pro obchodníky s lidmi na celém světě se odhaduje na 236 miliard USD, což představuje téměř 10 000 USD na jednu oběť. Nejvýnosnější je vykořisťování obětí v Evropě a Střední Asii, kde zisk na jednu oběť dosahuje 20 000 USD ročně[4]. **Zisky jsou** sice **vysoké** a od roku 2014 se zvýšily o 37 %, ale **rizika pro pachatele zůstávají nízká**.

Zásadní výzvou, kterou přinesla pandemie COVID-19 a která se po ní ještě prohloubila, je **přesun obchodování s lidmi do digitálního prostoru**. Nadále se vyskytují potíže při **odhalování obětí a jejich předávání** asistenčním a podpůrným službám.

Právní rámec EU pro obchodování s lidmi je zakotven ve **směrnici o boji proti obchodování s lidmi**[5], která byla **změněna směrnicí 2024/1712/EU**[6] (dále jen „pozměněná směrnice“) a vstoupila v platnost dne **14. července 2024**. Úpravy zavádějí přísnější pravidla pro boj proti obchodování s lidmi a poskytují orgánům veřejné moci posílené nástroje pro šetření a stíhání trestných činů obchodování s lidmi. Zavádějí nové formy vykořisťování a činí ze sexuálního vykořisťování páchaného na internetu přitěžující okolnost. Zajišťují také lepší podporu obětem a jsou jedním z hlavních opatření stanovených ve **Strategii EU pro boj proti obchodování s lidmi na období 2021–2025**[7] (dále jen „strategie“), která zahrnuje komplexní přístup postavený na čtyřech pilířích[8].

V souladu s článkem 20 směrnice podává Komise s podporou koordinátora EU pro boj proti obchodování s lidmi každé dva roky zprávu o pokroku dosaženém v oblasti boje proti obchodování s lidmi. Tato zpráva vychází z příspěvků členských států prostřednictvím sítě

---

[1] Decoding the EU’s most threatening criminal networks (Rozklíčování nejhrozivějších zločineckých sítí v EU) | Europol (europa.eu).

[2] Globální zpráva o obchodování s lidmi z roku 2024

[3] Další informace naleznete na stránce The Global Organized Crime Index 2023 (Globální index organizované trestné činnosti pro rok 2023) | Globální iniciativa.

[4] Další informace naleznete na stránce Zisky a chudoba: ekonomika nucené práce | Mezinárodní organizace práce (ilo.org).

[5] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí (Úř. věst. L 101, 15.4.2011, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/36/oj).

[6] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1712 ze dne 13. června 2024, kterou se mění směrnice 2011/36/EU o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí (Úř. věst. L, 2024/1712, 24.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1712/oj).

[7] Strategie EU pro boj proti obchodování s lidmi na období 2021–2025.

[8] i) Snížení poptávky, jež podporuje obchodování s lidmi, ii) rozbití operačního modelu obchodníků s lidmi, iii) ochrana obětí a posílení jejich postavení a iv) podpora mezinárodní spolupráce.

národních koordinátorů a zpravodajů EU, nezávislých subjektů, agentur EU[9], členů evropské platformy občanské společnosti pro boj proti obchodování s lidmi, jakož i z dalších dokumentů agentur EU, orgánů EU a mezinárodních organizací.

Zpráva i) určuje klíčové tendence; ii) nastiňuje hlavní opatření proti obchodování s lidmi v letech 2021 až 2024 a iii) poskytuje analýzu statistik za období 2021–2022, která je součástí pracovního dokumentu útvarů Komise[10]. Údaje použité ve zprávě shromáždil EUROSTAT ze všech členských států prostřednictvím vnitrostátních statistických úřadů a jsou k dispozici v databázi Eurostatu v části „Statistika trestné činnosti a trestního soudnictví“[11].

2. TENDENCE V OBLASTI OBCHODOVÁNÍ S LIDMI V EU

2.1 Oběti (pohlaví, věk, občanství)

Během vykazovaného období 2021–2022[12] bylo v EU zaregistrováno **17 248 obětí obchodování s lidmi**. To představuje **nárůst o 20,5 %** ve srovnání s obdobím 2019–2020 (14 311)[13]. Jen v roce 2022 byl počet registrovaných obětí 10 093, což je o 41 % více než v roce 2021 (7 155) a nejvyšší počet od roku 2013. To bylo pravděpodobně způsobeno celkovou informovaností o obchodování s lidmi. Soustředěné úsilí členských států zaměřené na ochranu osob prchajících před vojenskou agresí proti Ukrajině mělo nečekaně pozitivní dopad na odhalování obětí obchodování s lidmi různých národností.

Stejně jako v předchozích letech **bude skutečný počet obětí pravděpodobně výrazně vyšší**, než naznačují vykázané údaje, neboť statistiky zachycují pouze oběti, o nichž se dozví některý z registrujících subjektů, a mnoho obětí zůstává neodhaleno.

Obchodování s lidmi zůstává trestnou činností s **významným genderovým rozměrem**. V letech 2021–2022 tvořily ženy a dívky 65 % všech obětí v EU[14]. Velkou většinu obětí pohlavního vykořisťování tvoří ženy (92 %), z toho 68 % dospělé ženy a 24 % dívky. Většinu obětí obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování představují muži (70 %).

46 % registrovaných obětí tvořili občané EU a 54 % státní příslušníci třetích zemí. To je posun oproti období 2019–2020, kdy většinu registrovaných obětí tvořili občané EU (55 %). Mezi pět nejčastějších občanství obětí obchodování s lidmi z EU podle počtu patří občanství rumunské, francouzské, maďarské, bulharské a německé. Pět nejčastějších

[9] Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE), Agentura Evropské unie pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (eu-LISA), Agentura Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust), Agentura Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol), Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (FRONTEX), Agentura Evropské unie pro otázky azylu (EUAA), Evropský orgán pro pracovní záležitosti.

[10] SWD(2025)4

[11] Údaje sbírá Eurostat každý rok od roku 2021.

[12] Pozn.: Číselné údaje byly upraveny tak, aby odrážely pouze známé hodnoty v souboru údajů, s výjimkou odhadů nebo neznámých. Tato úprava zajišťuje přesnost a spolehlivost prezentovaných údajů. Případné rozdíly mezi předchozími zprávami a aktuálními údaji jsou způsobeny tímto procesem zpřesňování.

[13] V roce 2022 byl na celosvětové úrovni zaznamenán 25% nárůst počtu odhalených obětí ve srovnání s rokem 2019.

[14] Stejný celosvětový trend představují ženy a dívky, které tvoří většinu obětí obchodování s lidmi a představují 61 % obětí zjištěných v roce 2022.

občanství mimo EU tvořilo občanství nigerijské, ukrajinské, marocké, kolumbijské a čínské. 34 % všech obětí tvořili občané země, v níž byly registrovány (vnitřní obchod s lidmi). Téměř všechny oběti v Bulharsku, Rumunsku, Maďarsku, na Slovensku a v Lotyšsku byli vlastní občané těchto zemí.

2.2 Obchodování s lidmi pro účely pohlavního vykořisťování

Obchodování s lidmi za účelem **pohlavního vykořisťování** bylo v letech 2021–2022 i nadále **nejrozšířenější formou vykořisťování** v EU (49 % obětí), i když vykazuje mírně klesající trend (z 51 %).

Nejběžnější metodou náboru mladých žen a dívek k pohlavnímu vykořisťování byla i nadále metoda „lover boy“[15]. Obchodníci s lidmi často navazují romantické vztahy online, vytvářejí citovou závislost a lákají oběti za účelem vykořisťování. Většina členských států a Europol potvrdily převažující roli sociálních médií, zejména seznamovacích aplikací, stránek s inzercí eskortních služeb a internetových stránek pro dospělé, při náboru za účelem pohlavního vykořisťování.

Oběti jsou také najímány ze zemí mimo EU pro zdánlivě pracovní činnost a po příjezdu jsou nuceny k prostituci. Například obchodování s čínskými ženami za účelem pohlavního vykořisťování bylo organizováno prostřednictvím decentralizovaných telefonických center, která fungovala v některých zemích EU a v Číně. Telefonická centra fungují jako střediska, která spravují online inzerci obětí v různých zemích, domlouvají schůzky a ceny sexuálních služeb a převádějí peníze členům, kteří mají na starosti praní nelegálních výnosů[16].

Nárůst počtu latinskoamerických žen a transsexuálů, kteří jsou obchodováni za účelem pohlavního vykořisťování, byl zaznamenán ve více členských státech[17] než v předchozím sledovaném období. Podle Europolu se oběti z Latinské Ameriky dostávají do EU z různých vstupních míst, někdy s využitím uvolnění vízových režimů, a poté se přesouvají dále do míst, kde dochází k vykořisťování. Například v Polsku statistiky z roku 2022 ukazují 476% nárůst identifikovaných obětí obchodování s lidmi z Latinské Ameriky ve srovnání s rokem 2021 (především z Kolumbie, Guatemaly, Venezuely, Mexika a Peru). V mnoha členských státech se objevují také oběti pohlavního vykořisťování subsaharského původu, například z Nigérie, Demokratické republiky Kongo, Kamerunu, Somálska, Pobřeží slonoviny a Keni[18].

2.3 Obchodování s lidmi pro účely pracovního vykořisťování

Obchodování s lidmi za účelem **pracovního vykořisťování** zůstává **druhou nejrozšířenější** formou obchodování s lidmi v EU v letech 2021–2022 (37 % obětí). Jedná se o převládající formu vykořisťování ve čtyřech členských státech[19]. Počet obětí pracovního vykořisťování v letech 2021–2022 **vzrostl o 51 %** (5 940) ve srovnání

[15] Maďarsko, Německo, Belgie, Rakousko, Řecko, Bulharsko, Eurojust, Europol, EMPACT.
[16] Další informace naleznete na stránce First forensic sprint at Europol to speed up human trafficking investigations (První forenzní sprint v Europolu k urychlení šetření obchodování s lidmi) | Europol (europa.eu).
[17] Estonsko, Belgie, Francie, Řecko, Irsko, Nizozemsko, Portugalsko, Polsko, Malta, Španělsko a Europol.
[18] Rakousko, Řecko, Irsko, Lotyšsko, Itálie, Portugalsko, Švédsko, Malta a Dánsko.
[19] Belgie, Lotyšsko, Lucembursko a Portugalsko.

s předchozím obdobím (3 940)[20]. V roce 2022 byly podíly pohlavního a pracovního vykořisťování vyrovnané (41 %). Většinu obětí tvořili muži (70 %). V letech 2021–2022 byl v EU zaznamenán téměř stejný podíl obětí z EU (46 %) a mimo EU (54 %) ve srovnání s předchozím obdobím[21].

Mnohé členské státy a Europol upozornily na to, že nábor probíhá online prostřednictvím podvodných pracovních inzerátů. Německo zaznamenalo využívání metody „lover boy" i při náboru obětí za účelem pracovního vykořisťování.

Mezi **odvětví s vysokým rizikem vykořisťování** patří stavebnictví, zemědělství, lesnictví, zpracování potravin, montážní linky, pohostinství, maloobchod, myčky aut, kosmetické a úklidové služby, doprava a úklid domácností[22]. Nově se objevují odvětví jako například domácí pečovatelské a ošetřovatelské služby a doručování zásilek. Zvláštní oblastí pro vykořisťování se v Portugalsku a Belgii stalo odvětví fotbalu[23]. Mladí fotbalisté se nechali zlákat příslibem smlouvy, možností rozvoje a budoucí perspektivy ve fotbalové kariéře. Dostávali velmi nízký nebo žádný plat, byli nuceni pracovat, zůstávali v nejistých podmínkách se zadrženými pasy a nesměli opustit areál[24].

Zatímco ve stavebnictví, zpracování potravin a dopravě jsou zapojeny velké a střední podniky a vykořisťování může vést ke značnému počtu obětí, kosmetické služby, pohostinství a myčky aut jsou často provozovány malými podniky a mikropodniky a rodinnými podniky s menším počtem obětí. Vysoký počet obětí ve sledovaném období byl způsoben také tím, že některá významná šetření vedla k odhalení značného počtu potenciálních obětí, především v Belgii na staveništi nadnárodní chemické společnosti[25] a v Německu v odvětví nápojové logistiky, kde bylo zachráněno 555 potenciálních obětí[26].

Státní příslušnost a profil obětí do značné míry závisí na odvětví vykořisťování. Muži z Asie[27], severní Afriky[28] a východní Evropy[29] jsou obvykle zaměstnáni jako pracovníci na stavbách a v zemědělství, zatímco Východoevropané (Bělorusko, Ukrajina, Polsko) jsou zaměstnáni v dopravě. Vietnamky a Thajky jsou vykořisťovány v kosmetických a nehtových salonech, zatímco Indky a ženy některých afrických národností jsou vykořisťovány v odvětví domácí péče. Dětská práce v EU je typická v rodinách nebo rodinných podnicích. Děti jsou vykořisťovány v pohostinství, zemědělství, stavebnictví

[20] Na celosvětové úrovni vzrostl mezi lety 2019 a 2022 počet obětí zjištěných v souvislosti s obchodováním s lidmi za účelem nucené práce o 47 %.
[21] U 5 % registrovaných obětí obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování bylo u občanství uvedeno „jiné".
[22] Europol.
[23] Případ El Dourado Portugalsko a Corr. Bruxelles francophone, 4 novembre 2019, 69ème ch. (par défaut et appel). Voy. Myria, Rapport annuel Traite et trafic des êtres humains 2020, Derrière des portes closes, pp. 90-91 et le site internet de Myria (jurisprudence), Bruxelles, 27 juin 2022, 11ème ch.
[24] S cílem omezit obchodování s lidmi FIFA v roce 2022 reformovala přestupový systém, jehož součástí je vydávání elektronického pasu, který poskytuje historii registrací hráčů od jejich dvanácti let.
[25] Rapport annuel d'évaluation 2023 (Roční hodnotící zpráva 2023) | Traite et trafic des êtres humains (Obchodování s lidmi a převaděčství) (myria.be).
[26] BKA – Bundeslagebilder Menschenhandel – Bundeslagebild Menschenhandel und Ausbeutung 2022 (Federální situační zprávy o obchodování s lidmi – Federální situační zpráva o obchodování s lidmi a vykořisťování 2022).
[27] Bangladéš, Pákistán, Turecko a Nepál.
[28] Maroko.
[29] Ukrajina, Maďarsko a Bulharsko.

nebo v úklidových službách. Mnoho dětí také vykonává domácí péči o staré nebo nemocné členy rodiny[30].

Členské státy poukázaly na specifickou zranitelnost sezónních pracovníků[31]. Oběti jsou odváženy do odlehlých zemědělských oblastí, kde žijí a pracují a platí za ubytování, které je ve většině případů nejisté a přeplněné. Kvůli nedostatku ekonomických zdrojů a neznalosti jazyka se dostávají do situace naprosté závislosti. Omezená dostupnost a odlehlost míst ztěžuje inspekce práce a odhalování obětí[32].

Výskyt vykořisťování nezávisí na velikosti, zisku a organizaci společností. Šetření prokázalo, že obchodníci s lidmi jednají velmi sofistikovaně, mají složité obchodní struktury a specializují se na organizaci náboru, cestování a ubytování stovek osob pocházejících téměř ze všech kontinentů. Obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování se často prolíná s dalšími trestnými činy, jako jsou daňové podvody a podvody v oblasti sociálního zabezpečení, podvody s doklady, závažná porušení pracovněprávních předpisů a předpisů o sociálním zabezpečení. Organizované zločinecké sítě používají k ovládání obětí také fyzické nebo psychické výhrůžky v kombinaci s odebíráním dokladů totožnosti a telefonů. Většina obětí nemluví jazykem hostitelské země, zdráhá se spolupracovat s úřady a nemusí se nutně identifikovat jako oběti. Vykořisťovatelé často nutí své oběti, aby si založily bankovní účty, nad kterými přebírají kontrolu a získávají tak přístup k výplatám a financím obětí[33].

2.4 Obchodování s lidmi pro účely jiných forem vykořisťování

Během vykazovaného období tvořily jiné formy obchodování s lidmi než pohlavní a pracovní vykořisťování **14 %** všech obětí[34]. Mezi tyto formy vykořisťování patří nucená trestná činnost, nucené žebrání, nezákonné odebírání orgánů a „jiné“ formy.

Zatímco **nucená trestná činnost** představovala v letech 2021–2022 pouze 3 % všech registrovaných obětí v EU, některé členské státy[35] oznámily nárůst této formy vykořisťování. Nucená trestná činnost je často spojena s krádežemi, drobnou trestnou činností, kapsářstvím, krádežemi v obchodech a prodejem drog. Členské státy rovněž informovaly o rostoucím počtu podvodů páchaných online prostřednictvím nucené trestné činnosti a o podvodech v oblasti sociálního zabezpečení[36]. Uvádějí také, že se vystupňovalo vykořisťování dětí zločineckými skupinami za účelem kapesních krádeží, loupeží a jako drogových kurýrů[37]. Zločinecké skupiny využívají mladé zranitelné chlapce (většinou z řad migrantů), aby sloužili jako drogoví kurýři, pracovali na plantážích konopí, páchali loupeže nebo dokonce stříleli a páchali další násilné činy. V říjnu 2023 Europol podpořil srbskou policii při rozbíjení zločinecké sítě zapojené do obchodování s dětmi za účelem nucených sňatků, nuceného žebrání a nucené trestné činnosti. Pachatelům

[30] Kinderarbeit – Fakten und Forderungen (Dětská práce – Fakta a požadavky) | terre des hommes (tdh.de).
[31] Rakousko, Finsko, Irsko, Portugalsko, Švédsko a Europol.
[32] Finsko, Švédsko, Portugalsko, Výroční zpráva o bezpečnosti za rok 2022.
[33] Europol.
[34] V letech 2019–2020 představovaly jiné formy vykořisťování 11 % případů obchodování s lidmi v EU.
[35] Například Belgie, Chorvatsko, Kypr, Lotyšsko a Španělsko.
[36] Irsko a Slovinsko.
[37] Například Estonsko a Francie.

a obětem v rámci rodiny bylo od 5 do 17 let. Do šetření se zapojily Rakousko, Francie a Německo[38].

Nucené žebrání (2 %) je stále přítomno v několika členských státech jako forma vykořisťování. V Portugalsku představovalo třetí hlavní formu vykořisťování. Mezi oběťmi byli zastoupeni především nezletilí občané Rumunska, Bulharska, Slovenska a Maďarska, včetně romského etnika.

Několik členských států[39] nahlásilo případy obchodování s lidmi za účelem **nucených a účelových sňatků**, které se týkají etnických menšin, jako jsou Romové a děti (především dívky) z řad migrantů. Nucený sňatek je často spojen s více formami vykořisťování, jako je pohlavní vykořisťování, pracovní vykořisťování nebo nucené žebrání[40].

Zneužívání náhradního mateřství je vznikající formou obchodování s lidmi. Zločinci vykořisťují zranitelné ženy za účelem zneužití náhradního mateřství. Zprostředkovatelé (např. reprodukční kliniky) se zapojují do organizované přeshraniční trestné činnosti kvůli velmi vysokým ziskům. Řecká policie rozbila organizovanou zločineckou skupinu, která vykořisťovala ženy z východoevropských zemí[41] za účelem odběru vajíček a náhradního mateřství.

Podezření na obchodování s lidmi za účelem **odběru orgánů** nahlásilo Bulharsko, Řecko a Slovensko, které jako obchodování s orgány označily také vykořisťující odběr buněk, tkání a krve. Kromě toho Řecko považovalo odebrání vajíček v souvislosti s lékařsky asistovanou reprodukcí za odebrání orgánu. Tato forma vykořisťování představovala v letech 2021–2022 méně než 1 % registrovaných případů v EU.

2.5 Obchodování s dětmi

Obchodování s dětmi je rychle se rozvíjející a mnohostranná forma obchodování s lidmi, která představuje závažnou formu vykořisťování lidí, násilí na dětech, zneužívání dětí a porušování jejich práv. V letech 2021–2022 bylo 81 % dětských obětí občany EU (2 401 dětí) a 88 % z nich (2 120 dětí) bylo vykořisťováno ve svém členském státě. Dětské oběti tvořily téměř pětinu všech registrovaných obětí v EU (19 %). Podíl dětských obětí v letech 2021–2022 se snížil o 3 % ve srovnání s podílem v letech 2019–2020[42]. Některé členské státy hlásí velmi nízký počet dětských obětí[43]. Klesající tendence počtu registrovaných dětských obětí může souviset s nárůstem pohlavního vykořisťování online, kde mnoho obětí zůstává skryto. V některých členských státech nejsou dětské oběti registrovány jako oběti obchodování s lidmi, aby jim byla poskytnuta komplexnější podpora dostupná pro děti. Skutečný počet dětských obětí vykořisťování proto zůstává neznámý a může být podhodnocený. Oběti mají obecně slabé sociální a rodinné zázemí. Trpí nízkým sebevědomím, psychickými problémy, často zkoušejí drogy a jsou vystaveni krátkodobým i dlouhodobým fyzickým, psychickým, psychologickým a dalším hlubokým vývojovým problémům. Děti v ústavní nebo institucionální péči jsou obzvláště zranitelné vůči obchodování s lidmi.

[38] Další informace naleznete na stránce V Srbsku zastavena síť obchodníků s lidmi vykořisťující děti | Europol (europa.eu).
[39] Slovinsko, Slovensko, Španělsko, Chorvatsko, Lotyšsko, Řecko a Litva.
[40] Řecko.
[41] Hlavně z Gruzie a Albánie.
[42] Naproti tomu na celosvětové úrovni se počet odhalených dětských obětí v roce 2022 oproti roku 2019 zvýšil o 31 %.
[43] Belgie, Španělsko, Irsko a Rakousko.

S dětmi se v EU obchoduje za účelem **všech forem vykořisťování**, zejména pohlavního**,** ale také za účelem nucené trestné činnosti, nuceného žebrání, nucených sňatků a pracovního vykořisťování[44]. Digitalizace vedla ke znepokojivému nárůstu případů prostituce nezletilých, která vede k obchodování s lidmi. V mnoha případech se jedná o malé děti, které jsou velmi aktivní na sociálních sítích a herních stránkách, čímž přitahují pozornost obchodníků s lidmi. Vykořisťování s využitím metody „pocket money“ (kapesné) se objevilo během pandemie COVID-19, kdy obchodníci s lidmi přesvědčovali mladé dívky online, aby si prostitucí navýšily kapesné, což je vedlo k pohlavnímu vykořisťování. Tato trestná činnost se v Německu rozšířila natolik, že jí donucovací orgány daly zvláštní název[45].

Příkladem je případ Trocadero ve Francii, kde soud v první instanci uznal nucenou trestnou činnost za účel obchodování s lidmi. Sedm alžírských překupníků vytvořilo u sedmnácti nezletilých bez doprovodu drogovou závislost a nutilo je páchat trestnou činnost, včetně krádeží, na slavném pařížském náměstí Trocadero[46].

2.6 Obchodování s lidmi v souvislosti s migrací

Ve sledovaném období se zvýšil podíl státních příslušníků zemí mimo EU, přičemž tvořili většinu obětí obchodování s lidmi. V letech 2021–2022 46 % registrovaných obětí tvořili občané EU, zatímco **54 % mělo občanství třetí země**. To ukazuje posun oproti období 2019–2020, kdy většinu registrovaných obětí tvořili občané EU (55 % občanů EU a 45 % státních příslušníků třetích zemí).

Státní příslušnost a pohlaví obětí ze zemí mimo EU do značné míry závisí na formě vykořisťování. Zatímco oběti z Nigérie, Kamerunu, Číny a zemí Latinské Ameriky jsou převážně ženy a jsou obchodovány za účelem pohlavního vykořisťování, oběti z Maroka, Bangladéše, Pákistánu, Filipín, Alžírska a Indie jsou převážně muži a jsou předmětem pracovního vykořisťování.

V minulých letech bylo údajně mnoho afrických žen a dívek mezi migranty přicházejícími na Kypr a do zemí jihovýchodní Evropy nuceno k prostituci násilnými africkými zločineckými skupinami. Například Nigerijky, Konžanky, Kamerunky a další Afričanky, které přijely na studentská víza do oblasti Kypru, která není pod kontrolou vlády, byly nuceny k prostituci v soukromých bytech, barech a nočních klubech.[47] Podobně ženy z Latinské Ameriky a Ukrajiny přijíždějí do EU legálně na krátký pobyt a provozují prostituci na základě zdánlivě legálních smluv, které často vedou k vykořisťování pod přísným dohledem a se zákazem opustit prostory. Oběti obchodování s lidmi z Číny a latinskoamerických zemí se do cílových členských států dostávají nejen přímo letecky, ale často také západobalkánskou cestou[48].

Nezletilí bez doprovodu jsou obzvláště ohroženi a zranitelní vůči obchodníkům s lidmi. V letech 2018 až 2022 se počet nezletilých osob bez doprovodu, které přicházejí do Evropy, každoročně výrazně zvyšuje a v roce 2022 dosáhl 15 928 osob. Severoafrické

[44] Europol a operativní opatření EMPACT 2.8.
[45] 2022 Bundeslagebild des Menschenhandels (Spolkový kriminální úřad).
[46] L'Avis sur la traite à des fins de contrainte à commettre tout crime ou délit (Stanovisko k obchodování s lidmi za účelem donucení ke spáchání trestného činu nebo přestupku) (A - 2024-2) (cncdh.fr).
[47] Příspěvek agentury Frontex.
[48] Příspěvek Europolu.

a afghánské převaděčské a obchodnické sítě vykořisťují mladé afghánské, marocké, alžírské nebo tuniské chlapce a nutí je k prostituci nebo sexuálnímu násilí na jejich migrační cestě do EU. Vykořisťování je často vysíláno na sociálních sítích s cílem vydírat jejich rodiny kvůli penězům[49].

3. OPATŘENÍ EU A ČLENSKÝCH STÁTŮ ZABÝVAJÍCÍ SE OBCHODOVÁNÍM S LIDMI

3.1 Komplexní přístup k boji proti obchodování s lidmi

Ve sledovaném období výrazně pokročily, probíhají nebo již byly provedeny **právní, finanční, operativní a politické iniciativy** oznámené ve čtyřech oblastech Strategie EU pro boj proti obchodování s lidmi na období 2021–2025. Jedním z prioritních opatření strategie EU bylo hodnocení a **revize směrnice 2011/36/EU**[50]. Komise se hlavními nedostatky zabývala v legislativním návrhu předloženém dne 19. prosince 2022[51], který byl přijat spolunormotvůrci dne 13. června 2024 a vstoupil v platnost dne 14. července 2024. Členské státy budou muset nová ustanovení přebrat a provést do 15. července 2026.

Komise zřídí **Centrum pro boj proti obchodování s lidmi**, které bude zastřešující platformou pro podporu členských států při provádění pozměněné směrnice a strategie, pro vypracování pokynů, výměnu osvědčených postupů a posílení spolupráce.

Shromažďování a sdílení statistických údajů s Komisí (EUROSTAT) se podle pozměněné směrnice stává povinným. Údaje umožňují pochopit situaci a potřebná opatření a jsou podkladem pro přípravu priorit EU a vnitrostátních priorit, které se odrážejí ve **vnitrostátních strategiích a akčních plánech**[52], jakož i **pokynech**, **protokolech** a **postupech**[53], jejichž cílem je podpořit příslušné zúčastněné strany při odhalování, identifikaci a ochraně obětí. Pozměněná směrnice rovněž obsahuje novou povinnost členských států přijmout a každých pět let provádět **národní akční plán boje proti obchodování s lidmi**.

Údaje se rovněž promítají do přidělování **finančních prostředků** na boj proti obchodování s lidmi. Financování plánované ve sledovaném období prostřednictvím Azylového, migračního a integračního fondu (AMIF)[54] a Fondu pro vnitřní bezpečnost (ISF)[55] činí v letech 2021–2024 celkový rozpočet přibližně 25 milionů EUR[56]. Například z 25 milionů EUR bylo v rámci ISF přiděleno přibližně 3,8 milionu EUR na pět nadnárodních akcí zaměřených na rozbití operačního modelu trestné činnosti obchodníků s lidmi posílením reakcí donucovacích a soudních orgánů proti obchodování s lidmi,

[49] EMPACT 2.8.
[50] Pracovní dokument útvarů Komise SWD/2022/427 final.
[51] Návrh Komise Evropskému parlamentu a Radě na změnu směrnice 2011/36/EU o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí (COM/2022/732 final).
[52] Rumunsko, Francie, Itálie, Řecko, Slovinsko, Česko a Nizozemsko.
[53] Německo, Chorvatsko, Řecko, Itálie, Litva, Lucembursko a Lotyšsko.
[54] AMIF – Pracovní program tematického nástroje na období 2021–2022 a 2023–2023 je k dispozici na internetových stránkách GŘ HOME: https://home-affairs.ec.europa.eu/funding/asylum-migration-and-integration-funds/asylum-migration-and-integration-fund-2021-2027_cs.
[55] ISF – Pracovní program tematického nástroje na období 2021–2022 a 2023–2025 je k dispozici na internetových stránkách GŘ HOME: https://home-affairs.ec.europa.eu/funding/internal-security-funds/internal-security-fund-2021-2027_cs.
[56] 25 milionů EUR odpovídá plánované částce, ale provedená nebo přidělená částka se může lišit. Tato částka zahrnuje různé typy akcí, tj. akce Unie, specifické akce a zadávání veřejných zakázek.

zejména pokud jde o děti a pracovní vykořisťování[57]. V rámci AMIF byly také například poskytnuty přibližně 4 miliony EUR na šest nadnárodních projektů zabývajících se pomocí, podporou a integrací státních příslušníků třetích zemí, kteří se stali oběťmi obchodování s lidmi.

Z **operativního** hlediska je boj proti obchodování s lidmi plně začleněn do evropské multidisciplinární platformy pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti (EMPACT), která podporuje multidisciplinární opatření proti deseti prioritám v oblasti trestné činnosti stanoveným Radou v souvislosti s cyklem EMPACT[58]. Jejím cílem je narušit zločinecké sítě, které se zabývají obchodováním s lidmi za účelem všech forem vykořisťování. V období 2022–2025 se za podpory agentur EU provádí celkem 70 operativních opatření k provádění strategických cílů, jako jsou společná šetření pracovního a pohlavního vykořisťování, nucené trestné činnosti, obchodování s dětmi, finanční šetření související s obchodováním s lidmi a shromažďování a výměna operativních a strategických informací o obchodování s lidmi.

Eurojust podpořil 66 společných vyšetřovacích týmů (SVT) v případech obchodování s lidmi[59]. Několik členských států[60] informovalo o účasti ve společných vyšetřovacích týmech koordinovaných Eurojustem, a to jak s členskými státy EU, tak se třetími zeměmi.

Boj proti obchodování s lidmi vyžaduje **koordinovaný přístup více zúčastněných stran**. Koordinace na úrovni EU prostřednictvím koordinátora EU pro boj proti obchodování s lidmi[61] byla posílena v pozměněné směrnici[62], která výslovně předpokládá koordinaci s národními koordinátory pro boj proti obchodování s lidmi, nezávislými subjekty, agenturami EU a s příslušnými organizacemi občanské společnosti působícími v této oblasti.

Koordinace se řeší také na vnitrostátní úrovni. Pozměněná směrnice ukládá funkci **národních koordinátorů pro boj proti obchodování s lidmi** jako povinnou, vyžaduje odpovídající zdroje a popisuje úkoly[63]. Členské státy se dále vyzývají, aby zřídily **nezávislé vnitrostátní orgány** pro sledování provádění a dopadu opatření proti obchodování s lidmi. Například Německo jmenovalo Německý institut pro lidská práva nezávislým národním zpravodajem pro obchodování s lidmi, čímž se počet národních zpravodajů v EU zvýšil na 16[64].

3.2 Prevence obchodování s lidmi

3.2.1 Snižování poptávky, která podporuje trestnou činnost

[57] Seznam grantů EU financovaných v rámci AMIF a ISF je k dispozici na stránce EU Funding & Tenders Portal v sekci EU Funded projects (Projekty financované EU) (europa.eu).
[58] Závěry Rady, jimiž se stanoví priority EU pro boj proti závažné a organizované trestné činnosti pro platformu EMPACT na období 2022–2025, https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8665–2021–INIT/cs/pdf. Viz také Politický cyklus EU – EMPACT | Europol (europa.eu).
[59] Další informace naleznete na stránce Společné vyšetřovací týmy | Eurojust | Agentura Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (europa.eu).
[60] Bulharsko, Finsko, Německo, Maďarsko, Itálie, Litva, Irsko, Malta, Španělsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko.
[61] Koordinátor EU pro boj proti obchodování s lidmi – Evropská komise (europa.eu).
[62] Článek 20 směrnice 2024/1712/EU.
[63] Článek 19 směrnice 2024/1712/EU.
[64] Belgie, Česko, Finsko, Francie, Německo, Řecko, Irsko, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Španělsko a Švédsko.

Poptávka podporuje všechny formy vykořisťování lidí ve zranitelné situaci, čehož obchodníci s lidmi využívají. **Legislativní změny** v několika členských státech kriminalizovaly využívání sexuálních služeb nebo jakýchkoli služeb poskytovaných oběťmi obchodování s lidmi[65], zatímco jiné členské státy o zavedení takové kriminalizace diskutovaly.

V roce 2022 čtyři členské státy nahlásily celkem 51 podezřelých a 8 trestních stíhání v souvislosti s využíváním služeb obětí. Ve sledovaném období Kypr oznámil, že jeden uživatel byl odsouzen ke třem letům odnětí svobody za trestný čin přijímání sexuálních služeb od oběti obchodování s lidmi, zatímco Maďarsko oznámilo jedno odsouzení za vykořisťování dětské prostituce.

S cílem vytvořit soudržnou politickou reakci na poptávku, která podporuje obchodování s lidmi, a dále posílit a harmonizovat úsilí v oblasti trestního soudnictví ve všech členských státech zavedla pozměněná směrnice pro členské státy povinnost **kriminalizovat vědomé využívání služeb vykořisťovaných obětí**[66]. Pozměněná směrnice poskytuje v bodech odůvodnění vodítko s ukazateli pro vyvození „vědomí“ na základě objektivních a skutkových okolností[67]. Směrnice zahrnuje všechny formy vykořisťování, kdy je služba poskytována obětí obchodování s lidmi. Nevztahuje se však na zákazníky, kteří nakupují zboží vyrobené oběťmi obchodování s lidmi.

3.2.2 Preventivní opatření zaměřená na právnické osoby

Na úrovni EU bylo přijato několik legislativních opatření, jejichž cílem je řešit odpovědnost společností, včetně online platforem, za snižování poptávky a odhalování potenciálních případů obchodování s lidmi v rámci jejich činnosti a dodavatelských řetězců.

Nařízení o digitálních službách[68], přijaté 19. října 2022, přispěje k odhalování, monitorování a odstraňování online obsahu souvisejícího s obchodováním s lidmi[69]. Komise označila „velmi velké online platformy“ a „velmi velké internetové vyhledávače“, včetně čtyř internetových stránek pro dospělé[70], na které se vztahují přísné povinnosti týkající se identifikace, posuzování a zmírňování dopadů systémových rizik, jakož i opatření pro transparentnost, dostupné nástroje pro podávání zpráv a mechanismy pro podávání stížností. Kromě toho musí všechny online platformy a internetové vyhledávače zavést vhodná opatření k zajištění vysoké úrovně soukromí, bezpečnosti a ochrany nezletilých osob a v případě, že se dozvědí o podezření na trestný čin, oznámit nezákonný obsah donucovacím orgánům. S **pozměněnou směrnicí o boji proti obchodování s lidmi** se navíc pohlavní vykořisťování spáchané nebo usnadněné informačními a komunikačními technologiemi stalo **přitěžující okolností**, která může vést k vyšším sankcím, a to s ohledem na zesílení trestného činu spáchaného těmito technologiemi a možný dlouhodobý dopad na oběti.

[65] Maďarsko, Německo a Nizozemsko.
[66] Článek 18a směrnice 2024/1712/EU.
[67] Viz 27. bod odůvodnění směrnice 2024/1712/EU.
[68] Nařízení Evropského parlamentu a Rady 2022/2065/EU ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) (Úř. věst. L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).
[69] 56. bod odůvodnění zákona o digitálních službách.
[70] Pornhub, Stripchat, XVideos a XNXX.

Směrnice o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti[71] ze dne 13. června 2024 doplňuje směrnici 2011/36/EU. Stanovuje horizontální rámec pro podporu příspěvku podniků a jejich subdodavatelů působících na jednotném trhu k dodržování lidských práv a životního prostředí prostřednictvím jejich vlastních činností a dodavatelských řetězců. Podniky, na které se vztahuje směrnice, se musí zapojit do identifikace svých nepříznivých dopadů na lidská práva a životní prostředí, včetně obchodování s lidmi, předcházení těmto dopadům, jejich zmírňování a objasňování.

Dne 27. listopadu 2024 bylo přijato **nařízení o zákazu produktů pocházejících z nucené práce na trhu Unie**[72]. Vztahuje se na domácí i dovážené produkty, které jsou vyráběny s využitím nucené práce. Očekává se, že nařízení, které vychází z mezinárodních standardů a doplňuje stávající horizontální a odvětvové iniciativy EU, zejména povinnosti náležité péče a transparentnosti, bude kombinovat zákaz s robustním rámcem pro vymáhání práva založeným na riziku.

V říjnu 2023 předložila Komise **plán EU pro boj proti obchodu s drogami a organizované trestné činnosti**[73], který navrhuje 17 operativních opatření v rámci čtyř pilířů, z nichž jedno se týká prevence trestné činnosti. V této oblasti je prioritou plánu podpora opatření, která mají zabránit náboru mladých lidí a dětí do zločineckých skupin, neboť zločinecké sítě, včetně obchodníků s drogami, využívají zranitelné mladé lidi nebo dokonce děti k páchání trestné činnosti, zejména k obchodu s drogami[74]. Na vnitrostátní úrovni členské státy přijaly opatření, aby společnosti prováděly náležitou péči v celém dodavatelském řetězci s cílem odhalit případné pracovní vykořisťování a předcházet mu[75]. Některé členské státy se připojily k pokynům OECD pro náležitou péči na podporu odpovědného chování nadnárodních podniků nebo je aktualizovaly[76], nebo do svých vnitrostátních akčních plánů pro boj proti obchodování s lidmi zahrnuly zvláštní ustanovení týkající se této problematiky[77]. Některé členské státy[78] uspořádaly konference a odbornou přípravu pro společnosti o náležité péči, zatímco jiné přijaly přísnější pravidla postihující podniky za vykořisťovatelské chování[79] nebo zveřejnily online pokyny, jak minimalizovat riziko pracovního vykořisťování[80].

Pokud jde o trestné činy pracovního vykořisťování, Francie zavedla systém „černé listiny“, tj. zveřejnění na specializované internetové stránce ministerstva práce[81], která obsahuje pravomocná rozhodnutí soudu odsuzující právnickou osobu.

---

[71] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1760 ze dne 13. června 2024 o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti a o změně směrnice (EU) 2019/1937 a nařízení (EU) 2023/2859 (Text s významem pro EHP) (Úř. věst. L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj).

[72] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3015 ze dne 27. listopadu 2024 o zákazu produktů pocházejících z nucené práce na trhu Unie a o změně směrnice (EU) 2019/1937 (Úř. věst. L, 2024/3015, 12.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3015/oj).

[73] Plán EU pro boj proti obchodu s drogami a organizované trestné činnosti (europa.eu).

[74] EVROPSKÁ KONFERENCE O PREVENCI TRESTNÉ ČINNOSTI 2024 | EUCPN se zabývala vykořisťováním mladých lidí za účelem trestné činnosti, zejména obchodování s drogami.

[75] V Německu dne 1. ledna 2023 vstoupil v platnost zákon o náležité péči podniků v dodavatelských řetězcích. Irsko pracuje na přijetí podobných právních předpisů. Kromě toho Německo zřídilo v rámci Německé obchodní a průmyslové komory servisní středisko, které pravidelně poskytuje společnostem se sídlem v Německu informace o riziku pracovního vykořisťování, nucené práce a obchodování s lidmi.

[76] Česko a Finsko.

[77] Slovinsko.

[78] Bulharsko, Finsko a Polsko.

[79] Bulharsko.

[80] Dánsko.

[81] Seznam odsouzených osob (travail-emploi.gouv.fr).

3.2.3 Osvětové kampaně

Dne 18. října 2023, v Den boje proti obchodování s lidmi, zahájila Evropská komise **kampaň „Skoncujme s obchodováním s lidmi. Přerušme neviditelný řetězec“**[82]. Cílem této kampaně je zvýšit informovanost o obchodování s lidmi, včetně pohlavního a pracovního vykořisťování. V první fázi Komise vytvořila stránku kampaně, kde zpřístupnila online video a online materiály ve všech úředních jazycích, které může každý volně používat. Druhá fáze se připravuje. Zaměří se na členské státy, kde je počet obětí nejvyšší a kde jsou zastoupeny různé formy obchodování s lidmi[83].

Agentury EU se ve sledovaném období rovněž podílely na zvyšování informovanosti. Europol vydal příručku o tom, jak nenaletět podvodníkům „lover boys“[84], zatímco Evropský orgán pro pracovní záležitosti vypracoval video a několik letáků[85] s cílem zvýšit informovanost o rizicích obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování a zároveň zdůraznit svou podporu prosazování platného pracovního práva EU prostřednictvím koordinace harmonizovaných a společných inspekcí.

Členské státy[86] uskutečnily osvětové kampaně o obchodování s lidmi mimo jiné prostřednictvím sociálních médií, videí, letáků, plakátů, sdělovacích prostředků, jakož i ve školách. Některé členské státy[87] uskutečnily osvětové kampaně o pracovních právech a bezpečných pracovních příležitostech, jakož i o rizicích obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování v různých odvětvích. Několik členských států[88] zavedlo osvětové kampaně zaměřené na klienty na sociálních médiích, seznamovacích internetových stránkách a reklamních platformách pro sexuální služby. Například Rumunsko zahájilo mezinárodní preventivní kampaň „Bez klientů není obchodování s lidmi!“, realizovanou ve spolupráci s rumunskou a španělskou policií. Slovensko cíleně oslovilo romskou komunitu v romském jazyce s tématem rizik nucených sňatků.

V souvislosti s olympijskými a paralympijskými hrami 2024 v Paříži přijala meziresortní mise na ochranu žen před násilím a boj proti obchodování s lidmi (MIPROF) komplexní opatření k prevenci obchodování s lidmi, včetně: i) odborné přípravy vybudované ve spolupráci s Národní školou pro justiční pracovníky s cílem vzdělávat všechny, kteří přicházejí do styku s potenciálními oběťmi, a zajistit, aby byli dobře informováni a připraveni jednat; ii) zapojení soukromého sektoru, zejména platforem pro krátkodobé pronájmy a dopravních společností[89], s cílem zvýšit informovanost o rizicích a formách obchodování s lidmi a zvýšit jejich informovanost o náležité péči; iii) komunikační

[82] Skoncujme s obchodováním s lidmi. Přerušme neviditelný řetězec – Evropská komise (europa.eu). Jejím cílem je i) vzdělávat veřejnost v oblasti rozpoznávání a oznamování obchodování s lidmi a odrazovat od využívání služeb obětí obchodování s lidmi; ii) informovat potenciální oběti o hrozbách a rizicích obchodování s lidmi a zabránit tomu, aby se staly obětí; iii) informovat zaměstnavatele o obchodování s lidmi a odrazovat je od zaměstnávání obětí obchodování s lidmi a iv) informovat oběti obchodování s lidmi o jejich právech a dostupné pomoci.
[83] Bulharsko, Španělsko, Francie, Maďarsko, Itálie a Nizozemsko.
[84] Jak nenaletět na podvod „lover boy“ | Europol (europa.eu).
[85] Road to fair transport | Evropský orgán pro pracovní záležitosti (europa.eu), EU for fair construction | Evropský orgán pro pracovní záležitosti (europa.eu), Rights for all seasons | Evropský orgán pro pracovní záležitosti (europa.eu).
[86] Belgie, Bulharsko, Chorvatsko, Finsko, Maďarsko, Lucembursko, Lotyšsko, Malta, Nizozemsko, Portugalsko, Rumunsko a Španělsko.
[87] Rakousko, Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, Dánsko, Řecko, Itálie, Irsko, Nizozemsko, Polsko a Španělsko.
[88] Rumunsko, Maďarsko, Španělsko, Švédsko, Irsko, Rumunsko a Polsko.
[89] Airbnb, Gîtes de France, AirFrance, Vinci a Volotea.

kampaně s cílem zvýšit informovanost zahraničních turistů o rizicích obchodování s lidmi[90].

3.2.4 Odborná příprava

Specializovaná odborná příprava je dále podporována pozměněnou směrnicí, která vyžaduje, aby členské státy podporovaly pravidelnou a specializovanou odbornou přípravu odborníků, kteří mohou přijít do styku s potenciálními oběťmi obchodování s lidmi, aby jim umožnily předcházet obchodování s lidmi a bojovat proti němu a zabránit druhotné viktimizaci. Během sledovaného období nabídly členské státy různým zúčastněným stranám, včetně donucovacích a soudních orgánů, příslušníků pohraniční stráže, azylových a imigračních úředníků, zdravotníků, sociálních pracovníků, sociálních a pracovních inspektorů, konzulárních pracovníků, pracovníků obcí, jakož i leteckého personálu, širokou škálu vzdělávacích aktivit, aby jim umožnily odhalovat případy obchodování s lidmi, identifikovat možné oběti, provádět s nimi pohovory a informovat je o podpůrných opatřeních a referenčních systémech.

Na úrovni EU vyvinulo několik agentur EU cílené vzdělávací aktivity. Agentura Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (CEPOL) pokračovala v poskytování vzdělávacích aktivit s cílem podpořit síť vyšetřovatelů trestných činů v členských státech EU a přímo zvýšit účinnost přeshraniční operativní spolupráce. Mnohostranná odborná příprava zahrnuje hlavní aspekty kriminalistiky v oblasti boje proti obchodování s lidmi, zejména pohlavní vykořisťování, včetně obchodování online, pracovní vykořisťování, jakož i začlenění speciálních vyšetřovacích technik a finanční a online šetření. Evropský orgán pro pracovní záležitosti rovněž poskytl několik vzdělávacích modulů a vypracoval vzdělávací příručky o pracovním vykořisťování pro inspektory práce. Agentura EU pro základní práva (FRA) rovněž vypracovala příručku pro odbornou přípravu inspektorů práce a dalších orgánů provádějících inspekci na pracovišti, která se zaměřuje na ochranné normy v právu EU, jež chrání práva pracovníků ze třetích zemí, včetně sezónních pracovníků, migrujících pracovníků s dočasným povolením a migrantů v nelegálním postavení[91].

Evropská síť pro justiční vzdělávání (EJTN)[92] nabídla soudcům a státním zástupcům odbornou přípravu o justičních aspektech pracovního vykořisťování a o zvláštních výzvách pro trestní řízení.

CEPOL, Evropský orgán pro pracovní záležitosti a Evropská síť pro justiční vzdělávání rovněž spojily své úsilí při vzdělávacích intervencích se zvláštním důrazem na ochranu obětí a základní práva.

3.3 Rozbití operačního modelu trestné činnosti obchodníků s lidmi

3.3.1 Šetření

Obchodování s lidmi páchají větší organizované zločinecké skupiny, ale i menší sítě nebo dokonce jednotlivci. Ve své zprávě o nejhrozivějších zločineckých sítích v EU[93] Europol

[90] Osvětová kampaň: Boj proti kupování sexuálních služeb a obchodování s lidmi během olympijských a paralympijských her Paříž 2024 | Rovnost pohlaví (egalite-femmes-hommes.gouv.fr).
[91] Jak mohou inspektoři na pracovišti chránit práva pracovníků ze třetích zemí – příručka pro odbornou přípravu
[92] Evropská síť pro justiční vzdělávání (EJTN).
[93] Decoding the EU's most threatening criminal networks (Rozklíčování nejhrozivějších zločineckých sítí v EU) | Europol (europa.eu).

identifikoval pohlavní vykořisťování jako jedinou hlavní činnost osmnácti zločineckých sítí, pracovní vykořisťování u třinácti sítí[94] a další formy obchodování s lidmi u pěti sítí. Četné zločinecké sítě kombinují obchodování s lidmi s dalšími oblastmi trestné činnosti, jako je obchod s drogami, organizovaná majetková trestná činnost, podvody s doklady a podvodné zneužití totožnosti a převaděčství migrantů. Operativní opatření stanovená v **plánu EU pro boj proti obchodu s drogami a organizované trestné činnosti[95]** jsou zaměřena na boj proti těmto vysoce rizikovým zločineckým sítím, včetně těch, které se podílejí na obchodování s lidmi.

V reakci na další nový vývoj zavádí **pozměněná směrnice** několik novinek, jejichž cílem je kriminalizovat **vznikající formy obchodování s lidmi**, stanovit přísnější tresty a zvýšit odborné znalosti a schopnosti v oblasti prosazování práva a stíhání v členských státech. Zneužívání náhradního mateřství, nucených sňatků a nelegálních adopcí je výslovně uvedeno jako formy vykořisťování, které lze kvalifikovat jako obchodování s lidmi, pokud jsou splněny ostatní prvky definice (jednání a způsob).

Spolupráce v oblasti prosazování práva byla v období 2021–2024 nadále intenzivní[96], a to jak na úrovni EU, tak na vnitrostátní úrovni, což se projevilo v průběžném **nárůstu** celkového **počtu osob podezřelých z obchodování s lidmi o 16 %** ve srovnání s předchozím vykazovaným obdobím[97]. Podíl občanů EU představoval v roce 2022 72 % všech podezřelých registrovaných v EU.

Boj proti obchodování s lidmi je jednou z priorit **evropské multidisciplinární platformy pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti (EMPACT).** V roce 2024 se boj proti obchodování s lidmi platformy EMPACT skládá z 22 operativních opatření. V roce 2023 se operativní opatření platformy EMPACT ukázala jako velmi úspěšná a vedla ke stále lepším výsledkům, pokud jde o rostoucí počet dnů společných opatření, operační pracovní skupiny a operativní výsledky, konkrétně identifikaci 7 536 (potenciálních) obětí a více než 5 000 podezřelých osob, jakož i zahájení 103 finančních šetření a zabavení 4 108 670 EUR[98].

Platforma EMPACT rovněž podporovala inovativní přístupy k **digitálnímu šetření**, zejména v podobě **hackathonů**, které pomohly identifikovat online platformy, kde docházelo k pohlavnímu nebo pracovnímu vykořisťování, a pomáhala členským státům při analýze velkého množství digitálních dat z médií zabavených během šetření. Zatímco v roce 2022 se k opatření připojilo 20 zemí, v roce 2023 to bylo 26 zemí a v roce 2024 už 27 zemí, včetně partnerů ze sousedních zemí mimo EU[99]. Opatření zavedlo strukturovaný přístup k online rozměru obchodování s lidmi, od náboru přes identifikaci potenciálních obětí a jejich vykořisťování až po odhalování obchodníků s lidmi a zločineckých skupin. Ukázalo se, že jsou velmi užitečné, protože po hackathonu se návštěvnost kontrolovaných internetových stránek výrazně snížila.

---

[94] Zločinecké sítě působící v oblasti obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování působí především v Německu, Nizozemsku, Polsku a na Ukrajině. Nejvíce zastoupenými národnostmi v sítích zapojených do této formy obchodování s lidmi jsou Gruzíni, Rumuni, Rusové, Ukrajinci a Uzbekové.

[95] Plán EU pro boj proti obchodu s drogami a organizované trestné činnosti (europa.eu).

[96] V roce 2023 Europol podpořil 80 operativních schůzek, 23 dnů společných operativních opatření a 2 operační pracovní skupiny.

[97] V letech 2021–22 bylo registrováno 17 711 podezřelých osob ve srovnání s 15 214 podezřelých v letech 2019–2020 a 11 788 v letech 2017–2018.

[98] empact-factsheets-2023.pdf (europa.eu).

[99] Ukrajina, Moldavsko, Albánie, Spojené království, Kosovo, Srbsko.

Hackathon má sloužit k tomu, aby odborníci na boj proti obchodování s lidmi v členských státech získali digitální nástroje, které mohou využívat při své každodenní práci. Členské státy[100] přijaly různé strategie pro odhalování a šetření případů obchodování s lidmi, které jsou usnadněny díky používání technologií. Patří mezi ně monitorování internetu (povrchového i temného webu) v kombinaci s analýzou otevřených zpravodajských zdrojů v reálném čase, nasazení programů webcrawler, tajné operace, ale také vytváření partnerství veřejného a soukromého sektoru s poskytovateli internetových stránek pro dospělé a společnostmi poskytujícími krátkodobé pronájmy[101].

Na evropské úrovni bylo vyvinuto úsilí o zlepšení využívání **finančních šetření.** V rámci platformy EMPACT vypracovaly členské státy společně s Europolem příručku věnovanou finančnímu šetření při šetření obchodování s lidmi. Partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti finančního zpravodajství, založené Europolem, navíc zahájilo pracovní směr zaměřený na vývoj ukazatelů pro automatické sledování transakcí[102]. Přestože konfiskací přibývá, Europol považuje absenci komplexních finančních údajů týkajících se trestných činů obchodování s lidmi za velký nedostatek ve zpravodajství. Aby bylo možné tuto výzvu řešit, musí donucovací orgány zlepšit své porozumění, zlepšit mezinárodní spolupráci, investovat do specializovaných zdrojů a zvýšit informovanost finančních institucí a komunit[103]. Na vnitrostátní úrovni členské státy hlásily posílení spolupráce s finančním sektorem prostřednictvím stanovení ukazatelů pro obchodování s lidmi, vytvoření partnerství veřejného a soukromého sektoru nebo pravidelnější spolupráce[104].

Na úrovni EU vydal Europol v zájmu prevence **pracovního vykořisťování a odhalování podvodných pracovních** inzerátů příručku, která vysvětluje nejběžnější ukazatele[105]. Evropský orgán pro pracovní záležitosti podporoval orgány členských států v oblasti práce při provádění přeshraničních, koordinovaných a společných inspekcí práce s donucovacími orgány s cílem řešit problematiku nehlášené práce. Dvě operativní opatření platformy EMPACT byla zaměřena výhradně na pracovní vykořisťování, zejména na podporu obětí a na zemědělství jako vysoce rizikové odvětví.

Směrnice 2024/1260 o vymáhání a konfiskaci majetku ze dne 24. dubna 2024[106] posiluje kapacitu policie, státních zástupců a soudců při vyhledávání a konfiskaci zisků, které organizované zločinecké skupiny získávají svou nezákonnou činností, včetně obchodování s lidmi. Směrnice rovněž posílí přeshraniční policejní spolupráci tím, že zavede povinnost zahájit šetření zaměřené na vysledování majetku v případech organizované trestné činnosti. Rozšíří možnosti soudů konfiskovat nezákonný majetek, a to i prostřednictvím konfiskace nevysvětlitelného bohatství bez odsouzení, pokud se soud přesvědčí, že dané bohatství pochází z trestné činnosti. To vše by mělo umožnit narušit obchodní modely organizovaných zločineckých skupin, rozbít jejich struktury a zabránit jim v další trestné činnosti.

[100] Irsko, Španělsko, Francie, Chorvatsko a Nizozemsko.
[101] Rakousko, Maďarsko, Německo, Švédsko, Polsko, Finsko, Chorvatsko a Slovensko.
[102] Úvodní stránka Partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti finančního zpravodajství – EFIPPP.
[103] Příspěvek Europolu.
[104] Projekt Helena v Maďarsku, Dánsku, Belgii a Rakousku.
[105] Jak rozpoznat falešné inzeráty práce | Europol (europa.eu).
[106] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1260 ze dne 24. dubna 2024 o vymáhání a konfiskaci majetku (Úř. věst. L, 2024/1260, 2.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1260/oj) .

Obnovený **Schengenský informační systém (SIS)**[107] byl uveden do provozu dne 7. března 2023[108] a zavádí nové kategorie záznamů, z nichž jednou jsou tzv. preventivní záznamy o zranitelných osobách, kterým je třeba zabránit v cestování[109]. Záznamy o zranitelných zletilých osobách a dětech se vkládají do SIS na základě rozhodnutí příslušných vnitrostátních orgánů, včetně soudních orgánů. V případě, že je zranitelná plnoletá osoba nebo dítě ohroženo obchodováním s lidmi, je možné zabránit její/jeho cestě a zajistit jí/mu ochranu. Dalším důležitým prvkem SIS je přidání nových typů biometrických údajů (jako jsou otisky dlaní, otisky prstů a dlaní a také záznamy DNA spojené s pohřešovanými osobami), které pomáhají lokalizovat a identifikovat osoby vložené do systému[110].

A konečně, navzdory intenzivnější přeshraniční spolupráci a zapojení Europolu do některých složitějších šetření v letech 2021 a 2022 existuje významný rozdíl mezi statistikami vypracovanými Europolem a oficiálními statistikami zveřejňovanými Eurostatem, zejména pokud jde o počet, věk a státní příslušnost obětí, formy vykořisťování a počet podezřelých. Ačkoli tyto nesrovnalosti mají objektivní příčiny[111], je třeba zdůraznit požadavek, aby členské státy včas sdílely příslušné informace a údaje s Europolem.

3.3.2 Stíhání a odsouzení

Celkový počet osob stíhaných a odsouzených za obchodování s lidmi se zvýšil. V letech 2021–2022 bylo za obchodování s lidmi stíháno celkem 8 804 osob a 4 728 osob bylo odsouzeno. Počet stíhání se zvýšil o 35 %[112] a počet odsouzení se zvýšil o 57 %[113], ve srovnání s předchozím vykazovaným obdobím 2019–2020. V roce 2022 tvořili občané EU 81 % všech stíhaných osob a 74 % všech odsouzených osob. **Navzdory celkovému nárůstu zůstává** nicméně **absolutní počet stíhání a odsouzení nízký**, zejména ve srovnání s počtem registrovaných obětí a podezřelých.

Počet vyšetřování a stíhání koordinovaných Eurojustem v roce 2019 vykazuje klesající tendenci[114], což může poukazovat na obtíže nebo nedostatečnou informovanost členských států, pokud jde o postupování případů této agentuře EU. Důvodem může být také skutečnost, že shromažďování důkazů pro identifikaci trestného činu jako obchodování

---

[107] Schengenský informační systém – Evropská komise (europa.eu).

[108] Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2023/201 ze dne 30. ledna 2023, kterým se stanoví datum zahájení provozu Schengenského informačního systému podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1861 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1862 (Úř. věst. L 27, 31.1.2023, s. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/201/oj).

[109] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1862 ze dne 28. listopadu 2018 o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému (SIS) v oblasti policejní spolupráce a justiční spolupráce v trestních věcech, o změně a o zrušení rozhodnutí Rady 2007/533/SVV a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1986/2006 a rozhodnutí Komise 2010/261/EU (Úř. věst. L 312, 7.12.2018, s. 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1862/oj).

[110] SIS provozuje agentura eu-LISA.

[111] Registraci obětí provádějí různé orgány a organizace v členských státech, které jsou součástí oficiálního sběru statistik, zatímco Europolu hlásí případy pouze donucovací orgány. Vnitrostátní donucovací orgány obvykle nehlásí Europolu domácí případy, ale případy s přeshraničním rozměrem.

[112] 6 539 osob v letech 2019–2020 a 8 804 osob v letech 2021–2022. Počet stíhaných osob nebyl k dispozici pro Německo a Itálii za celé období a pro Kypr za roky 2019 a 2020.

[113] 3 019 osob v letech 2019–2020 a 4 728 osob v letech 2021–2022. Počet odsouzených osob nebyl k dispozici pro Belgii na roky 2020 a 2022 a pro Itálii na roky 2019 a 2020.

[114] 183 v roce 2019, na 163 v roce 2020 a na 140 v roce 2021, 122 nových případů program boje proti obchodování s lidmi v roce 2022 a 113 nových případů program boje proti obchodování s lidmi v roce 2023.

s lidmi je časově a zdrojově náročné, což může vést k tomu, že členské státy upřednostní šetření a stíhání pachatelů v rámci jiných trestných činů.

Některé členské státy zavedly opatření ke zvýšení účinnosti stíhání prostřednictvím odborné přípravy, pokynů a jednotných postupů[115]. Na úrovni EU se ve sledovaném období třikrát (jednou ročně) sešla **cílená skupina specializovaných státních zástupců**[116], které od jejího založení spolupředsedají Eurojust a koordinátor EU pro boj proti obchodování s lidmi. Na těchto setkáních se sešli státní zástupci z členských států a třetích zemí, aby získali odborné znalosti a zintenzivnili justiční spolupráci v boji proti obchodování s lidmi, zejména v oblasti digitálního a finančního šetření, pracovního a pohlavního vykořisťování a zneužívání náhradního mateřství. Za účasti zástupců CEPOLu a Evropské sítě pro justiční vzdělávání se diskutovalo také o vzdělávání státních zástupců a soudců.

3.4 Včasná identifikace obětí, pomoc obětem a ochrana obětí

Směrnice o boji proti obchodování s lidmi stanoví přístup zaměřený na oběti a zohledňující rovnost pohlaví a dětí, z čehož mají prospěch ti nejzranitelnější, včetně osob se zdravotním postižením a migrantů. **Pozměněná směrnice** zavádí řadu novinek, které významně **posilují práva obětí**. Mimo jiné požaduje, aby členské státy zřídily národní referenční mechanismy, které by měly představovat transparentní, přístupný a harmonizovaný rámec usnadňující a posilující předávání obětí odpovědným vnitrostátním organizacím a orgánům. Referenční mechanismus by se měl vztahovat na všechny oběti a na všechny formy trestné činnosti obchodování s lidmi s přihlédnutím k individuální specifické zranitelnosti obětí. Kromě toho jsou členské státy povinny určit kontaktní místo pro přeshraniční předávání obětí. Pozměněná směrnice vyžaduje, aby členské státy zajistily, že oběti obchodování s lidmi mohly uplatnit své právo požádat o mezinárodní ochranu nebo rovnocenný vnitrostátní status. Členské státy proto musí zajistit, aby se systém pomoci obětem obchodování s lidmi a azylové řízení vzájemně doplňovaly a nevylučovaly. Referenční mechanismy musí spolupracovat s azylovými orgány, aby byla zajištěna pomoc, podpora a ochrana obětem obchodování s lidmi, které rovněž potřebují mezinárodní ochranu.

Zatímco směrnice o boji proti obchodování s lidmi se zabývá specifickými potřebami obětí obchodování s lidmi, **směrnice o právech obětí**[117] je hlavním horizontálním nástrojem v oblasti práv obětí, který se vztahuje na všechny oběti všech trestných činů. Na základě pečlivého posouzení pravidel EU týkajících se práv obětí a jejich provádění navrhla Komise dne 12. července 2023 revizi směrnice o právech obětí[118]. Cílem návrhu je dále posílit práva obětí v EU, včetně práv nejzranitelnějších obětí, jako jsou oběti obchodování s lidmi. Jednání spolunormotvůrců probíhají. Kromě toho Komise pokračuje v provádění **strategie EU v oblasti práv obětí (2020–2025)**[119] a již dosáhla většiny horizontálních opatření.

[115] Chorvatsko, Maďarsko.
[116] 14. června 2022, 28.–29. června 2023 a 26.–27. června 2024.
[117] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV (Úř. věst. L 315, 14.11.2012, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).
[118] COM(2023) 424 final.
[119] COM(2020) 258 final.

Kromě toho **směrnice 2024/1385/EU o potírání násilí na ženách a domácího násilí**[120] uznává, že trestný čin obchodování s lidmi za účelem pohlavního vykořisťování je jednou z forem násilí na ženách. Opatření stanovená ve směrnici 2011/36/EU doplňují zvláštní preventivní, ochranná a podpůrná opatření stanovená ve směrnici o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí.

Dne 23. dubna 2024 přijala Komise **doporučení o integrovaných systémech ochrany dětí**[121]. Cílem doporučení je podpořit členské státy v rozvoji a posilování jejich systémů ochrany dětí v souladu s potřebami dětí a v jejich nejlepším zájmu. Podporuje zejména koordinaci mezi orgány na různých úrovních, odborníky napříč odvětvími, mezinárodními organizacemi a organizacemi občanské společnosti. Všechny tyto subjekty v oblasti ochrany dětí musí spolupracovat na ochraně dětí před jakoukoli formou násilí (fyzického, psychického i v digitálním světě), včetně obchodování s lidmi, a to soudržným a systémovým způsobem.

Kromě legislativního rámce agentury EU informovaly o svých opatřeních pro včasnou identifikaci a ochranu obětí. Agentura EU pro otázky azylu (EUAA) pokračovala v poskytování odborné přípravy azylovým a přijímacím orgánům členských států a dalším zúčastněným stranám, které pracují jejich jménem. Tato odborná příprava se zaměřila mimo jiné na prevenci obchodování s lidmi tím, že připravila úředníky a další příslušné subjekty na to, jak identifikovat rizika a odrazující a podněcující faktory obchodování s lidmi a jak komunikovat s potenciálními oběťmi, a to i prostřednictvím digitálních kanálů[122]. Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (FRONTEX) rovněž poskytla pohraniční stráži řadu činností odborné přípravy a rozvinula spolupráci s dopravními společnostmi a společnostmi zabývajícími se krátkodobým pronájmem[123]. V rámci této spolupráce budou společnosti vyzvány, aby se zapojily do vzdělávacích aktivit agentury Frontex, které se budou týkat informovanosti o tom, jak může soukromý sektor podpořit donucovací orgány.

Na vnitrostátní úrovni všechny členské státy uvedly opatření k zajištění toho, aby byla všem identifikovaným obětem poskytnuta pomoc, podpora a ochrana s ohledem na potřeby, jež zohledňují pohlaví a jsou citlivé vůči dětem. Tato opatření zahrnovala strukturovanou spolupráci s leteckými společnostmi a letišti, včetně odborné přípravy zaměstnanců leteckých společností[124]. Navázaly také dvoustrannou spolupráci v konkrétních oblastech, jako je německo-bulharská spolupráce v oblasti předávání obětí pracovního vykořisťování. Kromě toho členské státy zajistily další finanční prostředky na zlepšení neformálních nebo formálních národních referenčních mechanismů[125] nebo na zřízení specializovaných azylových domů pro oběti obchodování s lidmi, včetně specializovaných azylových domů pro muže[126]. Několik členských států posílilo právní

[120]Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1385 ze dne 14. května 2024 o potírání násilí na ženách a domácího násilí (Úř. věst. L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj) .

[121] Doporučení Komise (EU) 2024/1238 ze dne 23. dubna 2024 týkající se rozvoje a posílení integrovaných systémů ochrany dětí v nejlepším zájmu dítěte (Úř. věst. L, 2024/1238, 14.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1238/oj).

[122] Příspěvek EUAA.

[123] Agentura FRONTEX uspořádala setkání se společnostmi UBER, Airbnb a železničními asociacemi.

[124] Rakousko, Lotyšsko, Polsko, Rumunsko a Nizozemsko.

[125] Finsko.

[126] Bulharsko, Chorvatsko, Dánsko, Francie, Irsko, Lotyšsko, Maďarsko, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko a Španělsko.

pomoc obětem při získávání odškodnění a vypracovalo brožury a pokyny[127]. Několik členských států[128] přiznalo obětem obchodování s lidmi odškodnění v rozmezí od 250 do 65 000 EUR za fyzickou újmu, hmotnou škodu, včetně nevyplacené mzdy, a morální újmu.

Organizace občanské společnosti rovněž nabídly širokou škálu právních poradenských služeb pro potenciální oběti obchodování s lidmi, ochranu, přístřeší, lékařskou, psychologickou a psychiatrickou podporu, jakož i vzdělávání.

3.5 Mezinárodní rozměr

V boji proti nadnárodním zločineckým sítím, které se zabývají obchodováním s lidmi, jsou nezbytná partnerství se třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi. Umožňují identifikovat společné výzvy a řešení, která vyžadují silnější spolupráci a společná opatření. 54 % obětí v EU jsou občané třetích zemí, což představuje měnící se tendenci ve srovnání s předchozími lety. V roce 2022 činil podíl obětí ze zemí mimo EU 63 %. Tento nárůst může pravděpodobně souviset s větším počtem případů obchodování s lidmi, které se týkají migrantů, s migračními toky a/nebo se zlepšením odhalování obětí z řad migrantů v důsledku vyšší informovanosti o obchodování s lidmi a většího počtu šetření.

Během sledovaného období byl dále posílen vnější rozměr: politiky boje proti obchodování s lidmi byly zahrnuty do opatření zaměřených na boj proti převaděčství migrantů, do procesu rozšíření s kandidátskými a předvstupními zeměmi a do dialogů o lidských právech, bezpečnosti a migraci se třetími zeměmi, jakož i do řady nástrojů zahraniční politiky a operativní spolupráce s partnerskými zeměmi.

Na mezinárodní rozměr se zaměřila také pololetní zasedání sítě národních koordinátorů a zpravodajů EU, která se konala ve dnech 25. a 26. dubna 2023[129] a 2. a 3. prosince 2024[130]. V návaznosti na diskuse vedené ve dnech 25. a 26. dubna 2023 provádí Evropská migrační síť studii, jejímž cílem je analyzovat politiky boje proti obchodování s lidmi ve třetích zemích. Zasedání konané ve dnech 2. a 3. prosince 2024, mimo jiné v rámci společného zasedání s Platformou občanské společnosti EU pro boj proti obchodování s lidmi, se zaměřilo na souvislost mezi obchodováním s lidmi a migrací, včetně převaděčství migrantů. Jedna část zasedání byla věnována prevenci a ochraně osob prchajících před vojenskou agresí vůči Ukrajině.

Obchodování s lidmi je úzce spjato s **převaděčstvím migrantů**, protože migranti nebo jejich rodiny se často dostanou do poddanství pro dluhy, aby mohli platit převaděčům, což vede k vykořisťování. Migranti mohou být také převáděni za účelem vykořisťování. Proto je nezbytné zabývat se legislativními, operativními a finančními opatřeními souvisejícími s bojem proti převaděčství migrantů společně s bojem proti obchodování s lidmi v souvislosti s nelegální migrací[131]. Operativní opatření platformy EMPACT proti

[127] Rakousko, Belgie, Maďarsko a Irsko.
[128] Belgie, Nizozemsko, Slovensko, Itálie, Rumunsko a Finsko.
[129] Zasedání sítě národních zpravodajů a ekvivalentních mechanismů EU pro boj proti obchodování s lidmi – Evropská komise (europa.eu).
[130] Síť národních koordinátorů a zpravodajů EU a Platforma občanské společnosti EU spojují úsilí v boji proti obchodování s lidmi – Evropská komise.
[131] Zpráva Evropského střediska pro boj proti převaděčství (EMSC) v rámci Europolu z roku 2024 se zabývá též nejnovějším vývojem v oblasti převaděčství migrantů a obchodování s lidmi a současným kontextem trestné činnosti. Tackling threats addressing challenges - Europol's response to migrant smuggling and trafficking in human beings in 2023 and onwards.pdf (Vypořádat se s hrozbami a vyřešit výzvy – Reakce Europolu na převaděčství migrantů a obchodování s lidmi v roce 2023 a dál).

převaděčství migrantů a obchodování s lidmi předpokládají účast několika třetích zemí[132] a zahrnují opatření zaměřená na některé z hlavních oblastí nebo zemí původu obětí a obchodníků s lidmi mimo EU, které byly identifikovány v EU.

Kromě toho Komise dne 28. listopadu 2023 předložila balíček pro boj proti převaděčství migrantů, který se skládá z návrhu nové směrnice, kterou se stanoví minimální pravidla pro předcházení napomáhání nedovolenému vstupu, průjezdu a pobytu v Unii a pro boj proti němu[133], návrhu nařízení o posílení policejní spolupráce a úlohy Europolu v boji proti převaděčství migrantů a obchodování s lidmi[134] a výzvy k činnosti v rámci globální aliance pro boj proti převaděčství migrantů. Návrh směrnice obsahuje přitěžující okolnost pro trestné činy převaděčství, které vedly k vykořisťování. Návrh nařízení posiluje Evropské středisko pro boj proti převaděčství v rámci Europolu s cílem vybudovat další kapacity pro přeshraniční šetření jak v oblasti převaděčství migrantů, tak v oblasti obchodování s lidmi. Cílem posílení je zlepšit spolupráci mezi agenturami, posílit koordinaci na úrovni EU stanovením konkrétních strategických úkolů, zlepšit sdílení informací s agenturou, posílit zdroje členských států pro prevenci a boj proti těmto trestným činům a posílit podporu Europolu prostřednictvím operačních pracovních skupin a nasazení pro operativní podporu. Návrh je projednáván spolunormotvůrci.

Na základě upozornění na bezprecedentně vysoké riziko obchodování s lidmi po zahájení totální ruské útočné války proti **Ukrajině** dne 24. února 2022 vypracoval koordinátor EU pro boj proti obchodování s lidmi **společný plán boje proti obchodování s lidmi**[135]. Provádění plánu přispělo k prevenci této trestné činnosti a k udržení nízkého počtu potvrzených případů obchodování s lidmi. Rychlá a účinná reakce na mimořádné události inspirovala úpravu článku 19 pozměněné směrnice, který předpokládá pohotovostní plány reakce s cílem zabránit hrozbě obchodování s lidmi v případě závažných mimořádných událostí. Zranitelnost osob prchajících před útočnou válkou byla rovněž výrazně snížena aktivací **směrnice o dočasné ochraně,** která poskytla okamžitou ochranu a přístup k právům v EU[136]. Na základě návrhu Komise Rada rozhodla o jejím prodloužení do března 2026[137].

V roce 2022 byli ukrajinští státní příslušníci druhou nejčastější státní příslušností mimo EU mezi oběťmi obchodování s lidmi registrovanými v EU (421 obětí). 85 % bylo vystaveno pracovnímu vykořisťování a 13 % pohlavnímu vykořisťování. Členské státy a Europol potvrdily, že šetření týkající se těchto ukrajinských obětí bylo v EU zahájeno již před zahájením totální útočné války a/nebo je spojeno s oběťmi, které se již v EU nacházejí. To však potvrzuje, že riziko obchodování s lidmi pro ukrajinské státní příslušníky, včetně těch, kteří utíkají z Ukrajiny kvůli totální útočné válce, zůstává vysoké,

[132] Maroko, Tunisko, Gambie, západní a střední Afrika, Turecko, západní Balkán, Albánie, Moldavsko a Pákistán.
[133] Návrh SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterou se stanoví minimální pravidla pro předcházení napomáhání k nepovolenému vstupu, tranzitu a pobytu v Unii a pro boj proti takovému napomáhání (COM(2023) 755 final) EUR-Lex - 52023PC0755 – CS – EUR-Lex (europa.eu).
[134] Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o posílení policejní spolupráce v souvislosti s předcházením, odhalováním a vyšetřováním převaděčství migrantů a obchodování s lidmi a o zvýšení podpory Europolu při předcházení těmto trestným činům a boji proti nim a o změně nařízení (EU) 2016/794 EUR-Lex - 52023PC0754 – CS – EUR-Lex (europa.eu).
[135] Plán boje proti obchodování s lidmi, jehož cílem je ochrana osob prchajících před válkou na Ukrajině – Evropská komise (europa.eu).
[136] Právo na pobyt, přístup na trh práce, ubytování, sociální pomoc a další pomoc.
[137] Ukrajinští uprchlíci: Rada prodloužila dočasnou ochranu do března 2026 – Consilium (europa.eu).

musí být pečlivě monitorováno Europolem s podporou Ukrajiny a vyžaduje průběžné provádění společného plánu boje proti obchodování s lidmi.

Operativní přeshraniční spolupráce s Ukrajinou byla již posílena s podporou agentur EU. V roce 2024 se Ukrajina účastní 19 operací EMPACT. V roce 2023 koordinoval Europol třídenní hackathon zaměřený na online trestnou činnost, do níž byly zapojeny ukrajinské oběti, a v březnu 2024 zahájilo 11 zemí operační pracovní skupinu koordinovanou Europolem boj proti pohlavnímu vykořisťování ukrajinských žen a dívek v EU. V květnu 2024 Europol podpořil španělskou národní policii při rozbití zločinecké skupiny zapojené do obchodování s lidmi za účelem pohlavního vykořisťování. Podezřelí lákali ukrajinské oběti sliby, že jim zajistí ochranu, finanční podporu a práci.

Během vykazovaného období Komise spolu s Evropskou službou pro vnější činnost nadále **spolupracovala s dalšími hlavními zeměmi původu a tranzitu obětí a obchodníků s lidmi**[138] prostřednictvím zapojení do operativních opatření, politických dialogů a cíleného financování. Agentury EU zahájily budování kapacit, operativní spolupráci a technickou pomoc v partnerských zemích.

EU financovala v rámci NPP III regionální program s dopadem na boj proti obchodování s lidmi a převaděčství migrantů ve výši 36 milionů EUR na západním Balkáně. V rámci Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI) na období 2021–2022 uzavřela EU smlouvu na dalších přibližně 84 milionů EUR s cílem řešit rostoucí zapojení skupin organizované trestné činnosti do nelegální migrace, což vede k rostoucí hrozbě obchodování s lidmi na migračních trasách, zejména v sousedství EU.

V rámci svěřenského fondu EU pro Afriku financovala EU v období od roku 2019 do července 2024 regionální program v hodnotě 15 milionů EUR na podporu severoafrických zemí při rozbíjení organizovaných zločineckých sítí zapojených do převaděčství migrantů a obchodování s lidmi.

V oblasti Afrického rohu NDICI v současné době podporuje dva velké regionální projekty zaměřené na boj proti obchodování s lidmi a převaděčství, a to projekt Lepší řízení migrace, jehož cílem je posílit spolupráci donucovacích orgánů, pohraničníků/imigračních úředníků a poskytovatelů ochranných služeb. Další program financovaný z NDICI (5 milionů EUR), Regionální operační středisko v Chartúmu (ROCK), zahájil svou druhou fázi v roce 2022. Jeho cílem je snížit počet případů obchodování s lidmi a převaděčství migrantů ve východní Africe a posílit ochranu obětí. Dne 7. května 2024 vyhlásila Komise novou výzvu k předkládání návrhů, která jako jeden z cílů definuje také boj proti obchodování s lidmi a vyčlenila 15 milionů EUR na vytvoření projektů společných operativních partnerství proti převaděčství migrantů ve třetích zemích[139].

Západní Afrika zůstává klíčovou oblastí původu a tranzitu migrantů, kteří se vydávají na nelegální cesty do EU po centrální středomořské trase a atlantické / západní středomořské trase. EU podporuje společná operativní partnerství s cílem zvýšit odpovědnost, dopad a dlouhodobou udržitelnost úsilí našich partnerů na Pobřeží slonoviny, v Guineji, Mauretánii a Gambii (financovaných zejména v rámci ISF). Dne 7. března 2024 zahájila EU s Mauritánií partnerství a dialog o migraci, který se týká také obchodování s lidmi a převaděčství. Kromě toho jsou závažná rizika trestné činnosti, která má dopad na rozvoj

[138] Latinská Amerika, Nigérie, Čína, Pákistán, Maroko, Bangladéš, západní Balkán, Turecko atd.
[139] ISF-2024-TF2-AG-COP Aktualizovaná verze vzoru výzvy (europa.eu).

a bezpečnost, zejména ve většině postižených zemí, a představuje tak další hrozbu pro správu věcí veřejných a stabilitu v celém regionu i mimo něj. V této souvislosti byly obchodování s lidmi a převaděčství migrantů klíčovými součástmi bezpečnostních programů v Senegalu, Gambii a Mauritánii.

V Asii skončil v březnu 2024 úspěšný projekt „Globální opatření proti obchodování s lidmi a převaděčství migrantů – Asie a Blízký východ – GLO.ACT“. Jedna ze složek programu PROTECT „Lepší řízení migrace a ochrana migrantů ve vybraných zemích Hedvábné stezky“, který provádí Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC), vychází z úspěchu a získaných zkušeností programu GLO.ACT a zaměřuje se na boj proti obchodování s lidmi a převaděčství migrantů v Afghánistánu, Pákistánu a Iráku.

V Latinské Americe a Karibiku podporuje EU program EUROFRONT od roku 2020. Složka týkající se obchodování s lidmi a převaděčství migrantů zahrnuje čtyři hraniční přechody v sedmi zemích Jižní Ameriky. V blízké budoucnosti je cílem provádět národní akční plány, které vyplynuly ze zavedených dvoustranných a regionálních mechanismů, například v Paraguayi, Brazílii nebo Ekvádoru. EU rovněž podporuje program EL PAcCTO proti nadnárodní organizované trestné činnosti a jeho specializované sítě policejní spolupráce, proti obchodování s lidmi a převaděčství.

Na celosvětové úrovni zahajuje NDICI (5 milionů EUR) projekt „Podpora opatření a spolupráce mezi zeměmi na globální úrovni proti obchodování s lidmi a převaděčství migrantů (PACTS)“. PACTS bude podporovat spolupráci Jih–Jih a obsahuje silnou složku zapojení přeživších.

EU navíc pokračovala v těsné spolupráci s **mezinárodními a regionálními organizacemi** působícími v této oblasti[140], a to i v souvislosti s mezirezortní koordinační skupinou pro oblast boje proti obchodování s lidmi. Také pokračovala ve spolupráci s Radou Evropy a její Skupinou odborníků pro opatření proti obchodování s lidmi (dále jen „GRETA“).

Na vnitrostátní úrovni členské státy přispěly k posílení vztahů se třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi, mimo jiné prostřednictvím osvětových kampaní, odborné přípravy (včetně zaměstnanců konzulátů), operativní spolupráce v oblasti vymáhání práva a soudní spolupráce, výměny informací a osvědčených postupů, technické pomoci a cíleného financování[141]. Itálie například uzavřela dvoustranné dohody nebo protokoly se zeměmi původu nebo tranzitu obětí obchodování s lidmi, zejména s Nigérií, Libyí a Egyptem, které usnadňují přímou výměnu informací. Národní zpravodajská kancelář v Portugalsku vypracovala lekce odborné přípravy s tuniskými orgány v období 2021–2023.

4. ZÁVĚRY

Složitost problematiky obchodování s lidmi nadále vyžaduje **komplexní reakci**, která zahrnuje širokou škálu subjektů na vnitrostátní, evropské a mezinárodní úrovni, vyžaduje odpovídající kapacity a zdroje a dobře fungující koordinační mechanismus.

[140] Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC), Mezinárodní organizace pro migraci (IOM), Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), Mezinárodní středisko pro rozvoj migrační politiky (ICMPD) a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE).

[141] Dánsko, Estonsko, Francie, Finsko, Maďarsko, Itálie, Irsko Litva, Malta, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Švédsko a Španělsko.

EU posílila své politiky v oblasti boje proti obchodování s lidmi, aby zajistila odpovídající právní, operativní a politické reakce. Strategie EU pro boj proti obchodování s lidmi představuje pevný rámec s konkrétními opatřeními, která již byla provedena nebo probíhají. Pozměněná směrnice o boji proti obchodování s lidmi dále posiluje právní reakci na tento trestný čin, neboť zavádí nové formy vykořisťování, přísnější tresty, přísnější pravidla pro boj proti obchodování s lidmi, a to i online, a také posílená ustanovení o pomoci a ochraně obětí. Kromě toho byl ve sledovaném období právní rámec významně posílen řadou dalších nových právních předpisů a nástrojů EU.

Na vnitrostátní úrovni přijaly členské státy opatření ke koordinaci a zintenzivnění opatření proti obchodování s lidmi, mimo jiné prostřednictvím nových nebo aktualizovaných vnitrostátních akčních plánů a strategií, které přispívají ke komplexnímu přístupu k boji proti této trestné činnosti.

Navzdory pokroku v právním, politickém a operačním rámci se počet registrovaných obětí obchodování s lidmi zvýšil, některé známé problémy přetrvávají a objevují se nové výzvy, včetně **nových forem vykořisťování**. Kromě toho byly zaznamenány **změny trendů**, jako je nárůst pracovního vykořisťování a nucené trestné činnosti, trendy potvrzené i celosvětově[142], jakož i změny v občanství obětí, přičemž oběťmi obchodování s lidmi jsou většinou občané zemí mimo EU. Tyto výzvy vyžadují okamžitou reakci, aby se rozbil obchodní model obchodníků s lidmi. **Nejhrozivější zločinecké sítě** jsou zapojeny do obchodování s lidmi a dosahují díky němu **obrovských zisků**, často spojených s **další trestnou činností**. **Počet stíhání a odsouzení zůstává** v porovnání s počtem podezřelých **nízký,** přičemž **tresty** jsou často mírné, protože se stíhají jiné trestné činy než obchodování s lidmi. Shromažďování důkazů je náročné na čas a zdroje a často je založeno pouze na výpovědích obětí. Rostoucí přesun do **online rozměru** je i nadále výzvou, kterou by v budoucnu mohla umocnit umělá inteligence.

Centrum EU pro boj proti obchodování s lidmi bude podporovat provádění strategie a právních ustanovení, výměnu osvědčených postupů, podporu dialogu mezi odborníky v oblasti boje proti obchodování s lidmi a zajišťování lepšího porozumění některým pojmům, definicím a požadavkům.

V návaznosti na stávající strategii přispěje nová strategie EU pro boj proti obchodování s lidmi k řešení vznikajících výzev po roce 2025. Tato nová strategie bude na úrovni EU obdobou národních plánů boje proti obchodování s lidmi, které musí členské státy přijmout do 15. července 2028 v souladu s pozměněnou směrnicí. Strategie EU pomůže soudržným způsobem řídit priority od prevence k odsouzení s přístupem zaměřeným na oběti, a to v celé EU, s partnery mimo EU a na celosvětové úrovni.

[142] Globální zpráva o obchodování s lidmi z roku 2024.